

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

A városi tisztviselők fizetése.

Szentes város polgármestere közgyűlést hívott össze a holnapi napra és annak tárgysorozatába felvette a városi tisztikar fizetésének rendezésére vonatkozó polgármesteri előterjesztést és szakosztályi javaslatot.

Öszintén mondjuk, ha van valami, amivel Burián Lajos polgármester kelleme sen képes bennünket meglepni, — úgy ez a városi tisztviselők fizetésének javítására irányuló bármiféle tervezet, feltéve, hogy az elfogadható és túlon-túl nem sokasítja a terhet az adófizető polgárság vállán, melyre a megvalósulásra váró alkotások így is rá fognak eléggé nehezuilni.

Hogy a városi tisztviselők fizetése, 1—2-é kivételével, nagyon de nagyon nyomorúságos; hogy kívánni se lehet ily fizetésért megfelelő komoly erők pályázását egy-egy üresedéskor, sem pedig jó, megbízható munkát nem várhatunk, de sőt nem is követelhetünk ilyen silány dotáció mellett: ezt réges-régen megirtuk s ezt valljuk ma is, — ma épp úgy mint a multban minden utógondolat nélkül sorakozván azok mellé, akik a tisztviselők sorsán mielőbb javítani akarnak, de egyúttal akarják azt is, hogy aztán arra ter-

mett egyének pályázhassanak csupán a jól javadalmazott városi tiszt állásokra.

Most Burián Lajos polgármester, ha az utóbbira nem is, de az előbbire irányuló tervvel lepi meg a városi képviselőtestületet, még pedig — mert hinni akarunk a leibszurnáljának — olyan tervvel, amely a kecskét is jóllaktatván, a káposztát is megőrzi, vagyis, amely mellett a tisztviselők fizetésének felemelése az adófizető polgárok minden külön megterhelése nélkül volna lehetséges. — Igaz, csak az esetben, ha a belügyminiszter is beléegyezik.

Nos hát, ezzel szemben legelőbb is azt kell vizsgálnunk, vajon realisez a terv vagy nem?

A polgármester úgy kontemplálja, hogy az árva-ügyosztály tisztviselői a jövőben az árvtári tartalékalap éves kamataiból nyernék a fizetésüket.

Ily árvaügyi-tisztviselője van a városnak — ha egy írnot is odaszámítunk — 8, ha 2 írnotok számítunk: 9 és ezek mai fizetése, az előbbi esetben 4600, az utóiban 5000 frt, vagyis annyi, hogy ez az árvtári tartalékalap kamataiban éppen csak fődözetet talál, de javítást már nem igen.

Felszabadulna hát az éves költ-

ségvetésünk tisztii fizetések tételénél 4500 vagy 5000 frt és ez szolgálna egész vonalon a fizetés-javításra vagyis, ezt az összeget 58 tisztviselő közt lehetne és kellene arányosan felosztani, amiből tehát egyre-egyre 100 frt átlag se jut.

Pedig nem egy olyan tisztii állsunk van ma, amelynél 100 frt fizetés-javítással még kezdeni is szégyen. Hogy egyebeket ne említsünk, a városnak a polgármester után legelső tisztviselője, a jogügyi tanácsnok és h. polgármester csak 800 frt, a másik 3 tanácsnok csak 700—700 frt évi fizetést kap ma nálunk, ami a 2000 frt polgármesteri fizetéshez viszonyítva, még neveltségesebbnek tünik fel, mint e nélkül.

Hogy csak itt némileg összhangba hozzuk a fizetéseket, feltétlenül szükséges a jogügyi tanácsnok fizetését legalább évi 1400 és a többiét 1200 frtra felemelni, már pedig ez a legkevesebb és ez magában 2100 frtot nyelne el a polgármesteri tervezet révén feltételelesen rendelkezésünkre álló összegből.

S vegyük mindjárt a következő állást, a főjegyzőit. Ma a lakbérrel együtt 1000 frt az évi fizetése, holott — ha tisztességes ember akar maradni

TÁRSA.

A szentesi evangélikus egyház multjából.

Jurenák József (1772—1851.)

Negyven év tavasza zöldül ki immár sirján a szentesi evangélikus temetőjében.

A kimagasló sárga aranybetűtűn török meg a napsugár s hirdeti a helyet, ahol nemesen, sokszoros áldással megfutott hosszú földi pályafutás után nyugszik. Am az aranybetűk elhalványulhatnak, olvashatlanokká lehetnek, maga a gránitkö porrá válhatik, de halhatatlan érdemei emléket megőrzik. Ércnél maradóbb emléket biztosított magának a szentesi evangélikus egyháznak évkönyveiben.

Ez évkönyveket lapozva, búvárolva, lekem vágyva-vágyik halás kezekkel összeállítani azokat a főbb vonásokat, amelyek egyházas jellemét kidomborítják s emléket felelhetetlenné teszik.

Az egyházi levéltárban anno 1790-ből megőrzött lapon: „Az szentesi kevés számú Evangélicus keresztények nevei” közt fordul elő Jurenák József neve először.

Molitorisz Lajos az egyház első lelkésze nagybecsű feljegyzéseiben a kiváló férfiú életrajzi adataiból a következőket jegyezte fel:

„Jurenák József pozsonyvármegyei basini születésű, mint mérsároslegény jött le Szentesre Feyér József, Kogler János és Sámuelhez mint székálló, noha főiskolákat is végzett. Takarékossga és iparkodása által szép vagyonkát szerzett magának s kivált kedvességet mindnyájuk előtt az ő maga jámbor s tisztességes viselése által. Mindenre alkalmas volta és fáradhatlan serénysege által annyira gyarapodott, hogy már az én idejövetelemlor (1822—1836) legelső személy és legvagyonosabb ember volt Szentesen. Gyermekeit tisztességesen s úri módon nevelvén, azokat tisztességes hivatalokra és boldog sorsra segítette. Szóval, mind a tettes vármegye előtt, mind a mélt. uradalomnál nagy tekintetben s tiszteletben állott.

Mint felekezettének igazán hívó lelkes tagja az egyházzá alakulás nehéz feladatában lépésről lépésre kiváló részt vevsz.

Az imaháznak megvett telken — 200 forinttal járul a megvételhez — 1815. júniusában kezd épülni az imaház. Am az építés közben felmerült sok viszontagságok, csapások teljesen kimerítik a híveket.

Hogy az imaházat és iskolai lakot használható állapotba hozhassák, kölcsönhöz kénytelenek folyamodni A kölcsön jelentékeny része önkéntes ajánlatokból áll elő. A Kol-

paszkyak, Kuglerok, Feyér József, Leszich Pal, Sárdi Mihály mellett ott van ő is, a ki jelentékeny — a legnagyobb összeggel — 558 forint árú épületfában nyújt segílyt egyháznak.

E szép aldozatkészégüknél később tudvalevőleg csak azon cselekedetök volt szebb, hogy az egyházat terhelő követeléseikről — köztük Jurenák is — e növendék Eklézsia előmenetelét óhajtó szívből önként lemondanak.

Az egyházaért hevülő e lelkelet és aldozatkészég csakhamar reá irányítják az egyháztagok figyelmét.

Szimonidesz esperesnek, hogy 1820-ban itt jár, az elnöklete alatt közgyűlésező hívek ki-fejezik amaz óhajukat, hogy a beteges, erjében megfogyatkozott kurátor (Kogler) helyébe olyat kívánának, ki a félbehagyott eklézsiális épületnek minél gyorsabb végrehajtására és a már némely részben befejezett vagy netalántan restelkedő híveknek serkentésére és szorítására lenne.

Kivánságuk teljesül. A közakarattal felkért Jurenák a terhes hivatalt elfogadja.

Az 1821-ben felépült imaház és paplak megrongált falait helyrehozta, a szükséges részekkel megbóvite az építést befejezi.

A lelkes gondnok az egyház jövedelmei-

— fél krajcár mellékjövödelmének sem szabad lennie.

Hát kívánhatjuk, hogy ilyen fizetésért a szentesi főjegyzőségre rátermett egyén pályázzék, mikor egy-egy falusi jegyzőség a legtisztességesebb úton is hoz 3—4000 forint évi jövedelmet?

A legkevesebb hát, amit a főjegyzői állásért tehetünk és amit tenünk kell, hogy a törzsfizetést 1200 frtra emeljük, 200 frt lakbér mellett, hogy így 1400 frt legyen a főjegyzői javadalom.

Viszonylag így volnának fizetésben javítandók az aljegyzőségek is, itt már arra való figyelemmel, hogy szabályrendelileg megállapított mellékjövödelmük is van.

Lényegesen kellene javítani a főorvos fizetését, mert a mai 350 frt fizetés valóban neveltes. Hiszen igaz, hogy a városi főorvos magángyakorlatot is folytathat; de ha az egészségügyi szolgálat mai követelményeinek pontosan, lelkiismeretesen meg akar felelni, a szegény-prakszist és a városi kórházat jól el akarja látni, — úgy akkor nem sok ideje marad a magánygyakorlatra és a fennevezett teendők mindenestre több idejét veszik igénybe, mint amennyi 350 frt évi fizetéssel csak félig is tisztességesen volna díjazva. A városi főorvos fizetését tehát legalább évi 800 frtra, az alorvosokét 500—500 frtra kellene felelni.

Nem kevésbé kíván jelentékenyebb, legalább is évi 300 frt fizetésjavítást a főszámvevői és legalább 200 frt javítást az alszámvevői állás, mert ezek nem csupán sok szakképzettséget, de sok fárasztó munkát is követelő tisztai állások; valamint hogy lényegesen kellene javítani a nagy felelősséggel tartozó különböző pénztárosi és ellenőri állások javadalmait

nek gyarapítására a dombi (kőpince) kocsma melletti téren egy szárazalmot ajándékoz az egyháznak, a mi jelentékeny jövedelmi forrást képvisel azon időben. Már az 1823-ki számadásokban a malom jövedelme mintegy 60 forintot tesz. A malom később a mélt. uraságtól nyert alkalmasabb új malom portára tételt át s nemskára gabonában egymagától jövedelmek az egyháznak, mint a mennyi az egyháztagok gabonabeli évi kivóvása.

1824-ben, 3 évi kuratóri számadásainak bemutatásánál, id. Feyér József inspektor ajánlatára a presbytérium Jurenákot nem csak továbbra is megmarasztja kuratóri hivatalában, hanem egyszersmind hivatalbeli hűségét, az Eklézsia javának előmozdításában való buzgóságát, szükségeinek kipótlására való készségét és szívességét, számadásában s jó rendtartásában való ügyességét halásan megörökíti.

Egy évre rá, a presbitérium készséggel belenyugszik, hogy kötelességeinek megkönnyítése végett vice vagy kis kurátort vegyen maga mellé.

Hat évi kurátoroskodása után, egészségi állapotára, gazdaságának hátramaradására hivatkozva, a kandidációból is kihagyatni kéri magát. Az előjáróság több ízben megújított

is, hogy mindenben megbízható erőket kapjunk e tisztekre.

S hát még a mérnöki állások, melyekre 1000 frt évi fizetéssel megfelelő szakerőket kapni — képtelenség. Csupán itt oda fogunk jutni, hogy az I. mérnöknek legalább évi 1600 és a II.-nak 1400 frt fizetést leszünk kénytelenek adni.

Ezekben csak a főbb állások nyomorúságos helyzetét és azt vázoltuk: mily összrege volna szükség, hogy ezek fizetése tisztességesen javításék és összhangba hozassék a polgármester mai fizetésével. És ime, már ezúton is 5950 frt a fizetésöbbltet, vagyis, pusztán e főbbek helyzetének tisztességesre javítása felemésztí azt az összeget, mely a polgármesteri terv szerint a rendelkezésünkre állana, — sőt ez összeg már ki sem futná.

Pedig hát a többi tisztviselő során is javítani kell okvetlenül. Javítani a főkapitány, az alkaptány, a rendőrkaptány és rendőrbiztos, az egész árvaügyi tisztí személyzet, az iktatók és kiadó, a fogalmazók és tolnokok, a számtisztek és pénztári tiszték, birtoknyilvántartó és levéltáros, de az írkok fizetését is. S igaz, hogy ez már kevesebb állana ki, mert szerényebb számokkal kell dolgozni. Mindamelltt aligha járunk messze a valóságtól, ha további 3000 frtra tesszük ezen tisztí állások fizetésjavítását, hogy az egészben meglegyen a kellő összhang — s ezek szerint a végeredmény az, hogy bizony mintegy 4000 frt volna újabb pótdadó-emeléssel fődözendő a tisztí javadalmak évi felelési összegéből az esetben is, ha a belügyminiszter tényleg beleegyezik a polgármester tervébe.

De ez nem sok és nem is volna baj. Baj csak az volna, hogy ha ezt a fizetésjavítást a képviselőtestület minden megszorítás nélkül szavazná meg

kérések után, meghajol az okok előtt, az Eklézsia java és boldogsága előmozdításában tett fáradozásait haladatos köszönettel veszi s azok megjutalmaztatását az egek Urától kívánja.

Am utódja — Kugler — kieszközölven magának a postamesterséget s az ezel járó foglalatosságok miatt lemondván a kurátorságról: az egyház egy szívvel-lélekkel újra Jurenákra gondol, aki a község benne vetett bizalmának és kérésének ellentállni nem tud. Vitte is e hivatalát teljes odaadással és áldással egész 1835-ig.

Ez évben tekintvén — olvassuk — a kurátor úrnak számiálhatlan és meghálálhatlan érdemét, mindayjától egy szívvel-lélekkel főkurátornak vagy eklézsia inspektorának éljen kiáltásokkal kijelentett, — a mit köszönettel el is vállalt.

Nagy hátrányára lévén az egyháznak, hogy sokáig semminemű földje nem volt, az egyház jövedelmeinek fokozására, nem különben a lelkesí s később a tanítói állás rendszeresítésére is, már a húszas és harmincas években az egyház előjárói — Jurenák nyomós tekintélye és befolyása mellett — előnyös haszonbérés földkehez juttatják az egyházat, majd később a földet uraságnál, a városi előjáróknál, a helybeli urbarialis földdel

és nem kötné, a javadalom-emeléssel együtt — a tisztí állásokat egyúttal bizonyos — szabályrendelileg megállapítandó képesítettséghez.

Ez nem csupán baj, de valóságos csapás is volna a városra, mert — tisztet az erre méltó kivételeknek — bizony Szentes város mai tisztí-karának sok tagja még azt a fizetést sem szolgálja, de nem is szolgálhatja meg szellemileg, amelyet ma élvez, — annyira minden képzettség nélkül szűkölködik.

Nem ismerjük a polgármester tervezetét egész terjedelmében. De ha az olyan szűk körben mozog, mint a leibzurnálja megírta, akkor rosszabb állapotot fog teremteni az elfogadása a mainál is, vagyis, még inkább a városi hivatalokért való versenységre fogja buzdítani minden pályák proletárjait.

Ebből a spéciesből pedig nem kértünk, sőt a megievő standtól is szabadulni óhajtanánk.

Épp azért nem is fogadjuk el a polgármester tervezetét az eredeti formájában, hanem kibővíteni kívánjuk azt az előadottak szerint.

Mert ha évi 3—4000 frt adóöbbltetel megvásárolhatjuk azt, hogy a város rátermett, derék tisztikarhoz jut, az olesó vásár nagyon és ebből csak áldás fakad a városra.

Lemondott a főispán. Az összes budapesti lapok (a »Nemzet« kivételével) híret hozták a f. hó 23-ki számaikban annak, hogy T a l l i a n Béla főispán beadta a csongrád-megyeyi főispáni állásától való lemondását a belügyminisztériumnál, sőt kilátás van rá, hogy rövid időn a békésmegyeyi főispánságtól is meg fog válni és — sokan ezt a megjegyzést is hozzá fűzték — a jelenlegi belügyminiszter alatt nem is vállal többé főispánságot. Egész precizitással tudták a lapok még a datumot, amelyen a főispán lemondása a

bíró nemeseknél, a vásárhelyi gazdálkodó széknél, vármegyénél, kir. helytartó tanácsnál mozgatnak meg mindent arra, hogy a lelkésznek egy sessió parochialis földet eszközöjének ki. A tíz éves mozgalom, fárdatlan utánjárás, zörgetés hol több, hol kevesebb reménnyel kecsgetett s eredménye 1837-ben az lett, hogy az egyház ügyét pártoló uraság ajánlata a városi tanácsban egyetlenegy vokssal bukott meg, vagy is az egyház nem egész, hanem csak fél sessió parochialis földhöz jutott.

Jurenák inspektori hivataloskodása alatt találja 1836-ban az egyházat — még Molitorisz lelkészkedése idejében — a dr. Szecberényi János püspöksége által megtartott kanonika vizitáció. A magas vendéget az esperesség világi feje Tóthprónai és Blatnicai báró Prónay Albert, Simon Sámuel esperes és mások kísérik az egyházba. Hogy a zsenyéjében levő szent-egyház pénztáracsakája — ugymond — ki ne meritessék, az egyház nagylelkű inspektora fogadja a vendégeket és látja el fényesen úri hajlékában. Ugyan ó jár elől aldozatra készen a püspöki látogatás rendelkezéseinek végrehajtásában is.

(Vege köv.)

© 1894

belügyminiszterhez benyújtott: augusztus 15-ke.

De a legmeglepőbb a hirben az, hogy a belügyminisztériumhoz a f. hó 15-én beérkezett főispán lemondó levélről a budapesti lapok csak e hó 23-án, tehát rá a 8 nappal adnak hírt a közönségnek s ekkor is nem direkt a belügyminisztériumtól szerzett értesülés alapján, hanem Szegeden át, egy ottani levelező tudósítása nyomán.

Ebből először is azt látjuk, hogy a hirszerző a bpesti lapoknál még koránt sincsen arra a tökéletességre fejlődve, mint a közönség képzélt, ezenfölül pedig a kerülő-út sokat levon — legalább a mi szemünkben — a hír hiteles és igaz voltából, amivel nem akarjuk azt mondani, hogy Tallián Béla tényleg nem mondhatott le a f. hó 15-én a csongrád megyei főispánságról, — csupán arra a konkluzióra kívánunk jutni, hogy ez a hír annyival inkább megerősítésre vár, mert eddig a kormányhoz közel álló »Nemzet« nem méltatta figyelmére, mely pedig jól szokott értesülni a főispán-változasokról.

Vegyük még ezekhez, hogy a B.-Csabán megjelenő »Békés megyei Közlöny« egyik múlt heti száma, a legilletékesebb helyről nyert felhatalmazás alapján arról vezérekikkel, hogy Tallián Béla most már feltétlenül megmarad Békésvármegyei főispánjának, míg a szegedi tudósító úgy ír, hogy kilátás van rá, miszerint a közélet jövőben a békési főispánságról is lemond, — s nyomban tisztában lehetünk azzal, hogy a szegedi tudósító egész híre nagyon is megerősítésre szorul.

Az kétségtelenül különben már e hírből is, hogy nekünk volt igazunk s hogy Tallián Béla akkor még tényleg nem nyújtotta be hivatalos formában a lemondását a belügyminiszterhez, mikor a »Szentesi Lap« már azt újságolta, hogy utódja fel is van már terjesztve kinevezésre a felséghez s hogy e szerint még e hó folytán installálunk.

De megerősíti e hír másfelől azt is — amiről szintén többször írtunk — hogy Tallián Bélának komoly szándéka van lemondani a csongrád megyei főispánságról s ha talán nem nyújtotta is éppen be a f. hó 15-én a forma szerinti lemondását, de benyújthatta azóta, vagy benyújthatja azt a napokban. Szóval: ő el akar és el is fog innen távozni.

Ilyen viszonyok közt a legkívánatosabbnak e vármegye nyugodalma érdekében — a magunk részéről — azt tartjuk, hogy ez a bizonytalanság ne nyujtassék a kelleténél.

Ha a jelenlegi főispán lemond, akinek eltavozási szándékát a belügyminiszter régtől ismeri, — úgy akkor bizonyára tisztában vannak már odafönt az utód kérdésével is s legjobb lesz, nem kénsí sokáig ez utód kinevezésével és installálásával.

Mert minél előbb jön ide közénk az az új főispán, annál gyorsabban fogunk átteni a béke-kisérletek bárányhimlőjén és annál előbb fog itt megismerni pártokat és embereket.

Mi pedig sem pártunkat, sem magunkat nem féljük e megismeréstől.

Tanév küszöbén.

A nyári szünidőnek vége. Egy hét még és — megnyílnak az iskolák kapui, hogy befogadják a tudást szomjuhoz gyereksereget, ifjúságot; s mint évente szokás, ezúttal is hírlapi cikkkel irányítjuk a szülők és gyermekek figyelmét az új tanévről és ezzel az iskolára, pályaválasztásra.

Mert nagy gond az a szülőnek: mit kezdjen a gyerekeivel?

Az egyik gyerek még bent ül az anyafészekben, most indul neki majd a tanuláshoz. Ez nem okoz fejtörést, mert a törvény előírja, hogy az elemi iskolákat kell hallgatnia, hát feladja az elemi iskolába.

Igen, de a másik gyerek már túl van az elemi iskolákon, miket — a tanító bizonyítványa szerint — jó eredménnyel végeztet. Ez talán beválik valami tudományos pályára.

Csakhogy ugyanezt mondta a tanítói bizonyítvány annak idején a harmadik gyerekről is és ime, az a fú a III. gimnáziumi osztályban — megbukott.

Mi lehet ennek az oka? Hogy történik, hogy a gyerekek számai, kik az elemiben még büszkeségei voltak az iskolának, tanítóik, szülei öröme: egyszerre csak szemétté valik, kirostálni való konkollyá a tudományos pályáról? Társai kicsinylően nézik le, tanárának csak bosszúságot okoz és a gyereket, szülejé szégyenkezik miatta.

Mi lehet ennek az oka?

Azt mondják: a rendszer! — Persze, hogy a rendszer, csakhogy ennek a rendszernek a minéműségét, miben létét kevesen tudják, nem sokan értik. Csak úgy taposnak rajta, mint a szárazalmot vonó ló a körkörös nyomon: az a rendszer, a középiskolai rendszer. Hat igen, egy kissé szabadjára hagyja biz az a gyereket. Csupán annyiban ügyel fel rá, hogy szekundát ad neki, ha a napot lopta és nem tanult. De azon éppen nem nyugtalanodik az a rendszer, hogy a tudományos pályatérrel így leszorított, kirostált gyereket többnyire egy egész életre tönkre van téve.

Igen, a gyerekek a legtöbb esetben úgy. Mert nem bunkóztá ugyan le senki, de a bunkónál is keményebben sújt le rá az az arisztokrata felfogás, mellyel a tudomány embere ott a katedrán minden más életpályára iránt viseltetik s amely a tanuló előtt gyakorlati nyilatkozik meg ilyenforma kifakadásokban: »Ha nem tanulsz, csizmadiainas leszel!«

Nem világos-e ebből is, miért olyan lenézett nálunk az iparos-pályá s miért nem képes arra a magaslatra felemelkedni, mint akár Német- vagy Francia- és Angolországban? Azért, mert az iskola maga, amelynek pedig nemes hivatása volna a munkára a serkenteni növendékeit — kicsinylően szólja le az ily kifakadásokban a munkaspályákat.

Természetes következménye ennek, hogy a gimnáziumból kikopott ifjú idegenkedik az iparos-pályától s csak lénszerűségéből szánja rá magát valamely mesterség megtanulására, amelyben ha megmarad is, többnyire holta napjáig elégedetlenkedik. Hiszen hogyan is üzhetné kedvvel azt az iparágat, amellyel talán tanító és tanár az iskolában mint valami mumussal rémisztgették?

Azt fogják mondani: mit tehet a tanár arról, ha valaki képtelennek mutatkozik valami tudományos pályára?

No, erről persze nem tehet; de azért ő volt az, aki az iskolában először kibebittette a gyereket előt a más pályákat.

Azaz hogy, fejezzük ki magunkat szabatosan. Nem az egyének, nem az emberek mint tanárok ebben a hibások, hanem a rendszer, amelynek keretébe maga az a tanár tartozik a legszigorúbban beleilleszkedni. Neki egyéb fegyvere nincsen, mint amit a középiskolai rendszer megszab. Vajon képes-e ezzel valódi célt elérni?

Az iskola céljait a legtöbbben azt tartják, hogy a tanítson. Pedig ez nagy tévedés, mert a cél az, hogy neveljen. S vajon nevelés az, amit a középiskola végez?

Nevelés alatt azt értjük, hogy egy serdülő gyermek testére-lelkére egyformán kellő gond fordítottassék. Az pedig még nem gond, ha a gyerekeknek hetenként hűségesebben jegyizzik a — szekundáját.

De ha szekundára felelt — vajon ez az éretlen gyerek-e ennek az oka, vagy a többnyire tudatlan szüle, akinek kevész rafinériával is port hinthet a lurkó a szemébe?

Dehogy is! Oka a rendszer!

Nem kell magára hagyni azt az itélőtehetség nélkül való gyereket. A fiatal csemetét ki kell karózni, hogy ova legyen az időjárás szeszélyei ellen.

Igen ám, kikarózni. De erre azt mondják, hogy az iskola nem tarthat állandóan egyegy oltalmazót minden csemeté mellett, felügyelet nélkül pedig a legkomolyabb gyerekek is marad. Előbb csak elhanyagolja a kiszabott leckét, később már terhesnek is találja, mert nem rakta le hozzá az alapot. Nem figyel már az előadásra s így természetesen nem találja az összefüggést a más hetekkel előbb a katedráról hallottak közt. Lassan-lassan hozzá szokik így a munkálansághoz és — unalmában elkorhelyesedik.

A szekunda nem eléggé komoly rém, hogy őt a jó útra visszatérítse. Komolyabb eszközökre, több jóakaratra volna itt szükség.

Nem a tanítóni kellene, hanem a nevelő; nem prelegálni, hanem a gyermekekkel való bánásmódot kitalálni. Ne az legyen az egyedüli cél, hogy az iskola egy pár tehetségben megüsse a tudományos pályákat, hanem, hogy a fiúk lehetőleg a helyes nevelés színvonalát őrüssék meg.

A helyes nevelésnek pedig egyetlen principiuma van: nekirivaló munkával elfoglalni a gyermeket, hogy ne legyen ideje soha léhaságoakra, ledéségekre gondolni.

De szokatlan munkára az az iskola, mely megalapozza a — prelekióval és szekundával — s azontúl csinálhat a gyereket amit akar?

Nem! Mert a szekundába nem esett gyereket sem a munkája vagy munkakedve, hanem inkább a veleszületett tehése menti meg a bukástól.

Ez az oka annak, hogy a magyar intelligencia nagy átlaga dologtalan. Hiszen 12 éven át szakadatlanul ezt tanulja az iskolában.

Hogy kerül egy-egy munkás fel is? Hiszen ez nem az iskola érdeme, hanem többnyire a szüleké, kik elég okosok voltak úgy nevelni gyerekeiket, hogy a munkához is szokják.

Ezért kellene más, egészségesebb alapokra fektetni az egész mai tanrendszert.

Hogy milyen alapokra: azt persze bajos egyszerre eltalálni. S aki eltalálna is: nagy erőfeszítésre kerülne az ezer éves megszokással szemben az új rendszer helyesebb volt bizonyítania.

Felfogásunk szerint azonban az új rendszernek legelsőbbben is két célt kellene szolgálnia:

- 1) El kellene vonni a gyereket a léhaságokra való gondolatól.
- 2) Demokratának kellene lennie minden ízében.

Ujdonságok.

Szentes, 1894. augusztus 26.

— **Városi közgyűlés.** Szentes város képviselő testülete közgyűlést tart holnap délelőtt 9 órakor, a túl a kurcai tanácskozó teremben. A közgyűlés tárgysorozatából mint rendkívüli fontosságúkat emeljük ki a következő pontokat: A városi rendőrség újrászervezése ügyében kelt 65801/894 sz. belügyminiszteri határozat. — A város közönsége javára szedendő köveztavmára vonatkozó tanácsai előterjesztés. — A városi tisztikar fizetésének rendezésére vonatkozó polgármesteri előterjesztés és szakosztályi javaslat, s végül a városi ovoida létesítésére vonatkozó tanácsai előterjesztések.

— **Változás a bírói karban.** A helybeli járásbíróság jeles képzettségű fiatal albiróját, H u b a c s e k Pált a szegedi kir. törvényszékhez törvényszéki bíróvá nevezték ki. Amily igazán örülünk a nevezett jól megérdemelt gyors előléptetésén, annyira sajnáljuk távozását, mert benne a helybeli kir. járásbíróság egyik legtehetségesebb s legszorgalmasabb, legmunkásabb tagját veszíti el, akinek helyét nehéz lesz pótolni. Mint értesül-

lünk, a helybeli intelligencia, búcsú-óvációban fogja az érdemes férfit, távozásakor részesíteni.

— **Hajssa egy tanár ellen.** Nincs elég bajunk a Szentes városi főgimnáziummal. Tézni kell ezt okvetlenül azzal, hogy a szegedi hűsüléséből hajazott Pintér Gyula hajszát indítson Krisztiáni István tanár ellen, aki ennek a jó úrnak a szemében nagy szálka. Hát mi elhisszük, hogy Pintér Gyula nem nagyon tetszik Krisztiáni István és ezt természetesen is találjuk. De azt már nem találunk természetesen, sőt megrovandónak igen, ha a gimnáziumi bizottság a Pintér Gyula pribékjévé süllyedne és a jó úr bosszúszomját szolgálja.

— **A főútcá csatornázása.** A fő-, vagy Kossuth-útca lakói, a lefolyt hét egy szép napján arra ébredtek, hogy a házaik előtt téglá- és homokhalmakot raknak le, aztán egy sereg földmunkás megkímáves neki ered és ásnak, építenek az útca hosszában födött csatornát. Nagyon örülünk Szentes fejlődésének s annak, ha a fejlődés ilyenek jelszavai találkoznak. De azt vagyunk bátrak kérdezni: mikor határozta el a város közgyűlése a födött s így költséges csatorna építést? Mikor mutatták be az erre szóló tervet és költségvetést a közgyűlésnek? Mikor hagyta az ezeket jóvá? Mikor hirdettek az építkezésre ajánlati versenyt és miből nyeri födötést a csatorna-építés költsége, amelyre az ideai költségvetésben egy krajcár sincs felvéve? Vagy ez is a meglepő alkotások egyike akar lenni?

— **Monstre-bünper.** Abban a nyilvános becsületértési és rágalmazási bünperben, melyet Tánány Antal dr. indított Szentes város 52 képviselője ellen, a f. hó 24-én volt a vádoltak kihallgatása — az elővizsgálat során — a helybeli járásbírósnál. Fölöttébb érdekes epizódja volt a kihallgatásoknak az, hogy a vádoltak egyike a jegyzőkönyvnek újból való felolvasását kérte, mielőtt azt aláírni, mert — úgy mond — ő nem tudhassa, vajon a bíró úr csakugyan azt írta-e bele a jegyzőkönyvbe, a miket ő mondott s amiket egyszer már felolvastak előtte. Persze, hogy ezt a megjegyzését is beiktatták most már a jegyzőkönyvbe és úgy megtoldva, volt azt kénytelen aláírni.

— **A vásárhelyi szociálista zendülők.** A szegedi törvényszék a vásárhelyi szociálista zendülők ügyében a f. hó 25-én hozta meg a vádhatározatot. Szántó Kovács János, a vezér, vizsgálati fogságának fenntartásával törvény, osztály és tulajdon elleni igazgatási vétségére hatóság elleni erőszak miatt helyezetteltté vád alá. Béni Sándor, Borsos Sándor, Nagy János és Zsarkó Ferenc a főkölömposok, szabadlábra helyezettek, de ellenük, valamint még *hatvan tünársuk* ellen mondatott ki a vád, hatóság elleni erőszak miatt. E szerint ma már csak Szántó Kovács úl vizsgálati fogságban.

— **Mágnás törvénybíró.** Fábian-Sebestyén község képviselőtestülete, a tegnapi napon tartott közgyűlésében, egyhangú szavazatával, a közégi törvénybírói állásra ifj. báró Maasburg Sándor földbirtokos választotta meg, ki a közönségnek személyében szponzorosul kitüntető bizalmat köszönettel fogadva, a bírói állásra történt megválasztást el is fogadta. Fábian-Sebestyén község bizonyára a legnagyobb ritkaságok közé tartozik azon helységek között, melyek a tisztas törvénybírói székbe egy született mágnást ültetnek.

— **Pályázat a mérnöki állásra.** A Szentes városánál újabbán 1000 frt fizetéssel javadal-

mazott mérnöki állásra, Cs a t ó Zsigmond dr. alispánhoz, a folyó hó 9-ig megállapított határidőn belül, mindössze egy pályázó nyújtotta be kérvényét. A pályázó Krausz Fülöp, a balassa-gyarmati államépítészeti hivatalhoz beosztott kir. mérnök, kinek megválasztásához e szerint kétség sem férközhetik.

— **Közlekedési mizériák.** A földi révi tiszai komp bérői örökös panasszal vannak tele a csongrádi mentett réti birtokosság által fenntartott kompnak révzése ellen, aki a Szentesre és vidékére járó kelőket, többszörös tilalmak dacára, az ő megkálósításukkal szokta a Tiszán átszállítani. Legújabbán közvetlenül a vármegye alispánjához fordultak panaszukkal, aki felhívta a mentett réti birtokosságot, hogy panaszlott közegét haldéktalanul és annyiival is inkább boccsássa el szolgálatából, s helyette egy megbízható egyént alkalmazzon, mert hasonló panaszok ismétlődte esetén a mentett réti komp közlekedését egyszerűen betiltani fogja. Hát ez mindenesetre helyes és erélyes intézkedés, viszont azonban a nagy közönség is méltán várhatná el a bérleléstől, hogy saját révsezt több tisztesség tudására oktassa be, s a kompkezelésnek oriai gyarlóságán a saját érdekében is mihamarabb és alaposan segítsen.

— **Mulatság a szomszédban.** A kunszt-mártoni ipartestület saját háza alapja javára jól sikerült népnüppélyt és táncmulatságot rendezett a felső-erdőben. A népnüppélyre már korá delután nagy néptömeg vonult ki. A műsorozat biralattó Tóth Károly polgármester elnöklete alatt Némédi Gyula, Dr. Talányi Ottó, Baranyi Ödön, Horvát István és Balla Péter végezték; a műsorozat után kezdődött a táncmulatság. Ott volt a város élkelősége, az egész iparosoztály s több vidéki család. A táncmulatság alatt az iparosok bájos leányai az általuk készített virágcsokrok, sütemények stb. árulásával foglalkoztak, amivel az ipartestületnek szép összeget gyűjtöttek a hazalap javára. És pedig: Balla Mariska 4 frt 67 kr, Benkó Mariska 5 frt 24 kr, Benkó Ninska 5 frt 15 kr, Becsák Juliska 3 frt 54 kr, Cseuz Teruska 2 frt 39 kr, Farkas Mariska 6 frt 02 kr, Józsa Mariska 3 frt 43 kr, Kovács Erzsike 2 frt 41 kr, Kocuk Etelka 2 frt 54 kr, Széphegyi Jusztika 3 frt 74 kr, Sipos Boriska 1 frt 98 kr, Molnár Emília 2 frt 56 kr, Ökrös Katika 1 frt 07 kr, Ugrai Mariska 2 frt 25 kr, Ugrai Juliska 1 frt 97 kr, Vajzer Juliska 1 frt 11 kr, összesen 50 frt 3 krt. Fogadják ezen buzgó fáradozásokért az ipartestület elismerését. A mulatság eredménye: bevétel 361 frt 61 kr, kiadás 191 frt 86 kr, tiszta jövedelem 169 frt 58 kr. A játékonc-cérra való tekintettel felülfizettek: Dr. Talányi Ottó egy 5 frtos aranyat, Baranyi Ödön országgyűlési képviselő 50 kr, Dósa József 50 kr, Sipos Kálmán 5 frt, N. N. 50 kr, Józsa György 30 kr, Cseuz József, Oberna István, Molnár Kálmán, Horvát István 20—20 krt. Fogadják az ipartestület elismerését úgy a felülfizetők, mint a fáradságot nem ismerő közreműködők.

— **A táncmester.** Lapunk egyik utóbbi számában írtuk, hogy Schnúr György szegedi táncmester — több tanítványától felszedve a táncpróba-bál 60 kr illetékét, búcsútanul eltávozott a városból, a nélkül, hogy az illetőknek pénzüket visszaadná s hogy azóta azt se tudni hol jár? A napokban levelet kaptunk a nevezett táncmestertől Szegedről, (lakása Kálvária-útca 26 sz.), amelyben írja, hogy ő csakugyan búcsúvétel nélkül utazott el a nejevel együtt Szentesről. Azonban nem tartotta meg senki pénzét. Egy család-tól felvett 1 frt 20 krt, azt visszaküldte. Hogy pedig táncpróba-balat nem tartott és búcsútanul ment el, ennek az oka, mert az ideai növendékeinek a szülei közt sokan volnának, akik a táncorak alatt örökösösen civakodtak egymás közt, sőt a tánciskolát latogató ifjak közt olyan is akadt, aki őt magát nem egyszer durván megbántotta és fenyegette. Ilyen viszonyok közt jobbnak látta, kitérni a skandalum elől és eltávozni. Ugy közöljük ezeket, ahogy Schnúr György tanácsintó megírta, mert helyet kell adnunk az ő felvilágosító mentegőzésének.

— **Hadnagyi kinevezés.** Sz a káll Mihály volt Szentes városi jegyzőnek 19 éves fia, Sz a káll Pál, a Ludovika-akadémiának negyedik évfolyamát bevégezve, a napokban, mint kitűnően végzett növendék, a 7-ik számú honvéd gyalogezredhez hadnaggyá neveztetik ki. A szép tehetségű fiatal hadnagynak kinevezéséhez részünkről is a legszivesebben gratulálunk.

— **Wekerle-csárdás.** Ez a címe a legújabb szentesi nótának, melyet a helybeli cigányzenekar derék, dalköltő karmestere, Farkas Zsiga szerzett és ajánlott fel Magyarország népszerű miniszterelnökének. Az új Wekerle csárdás, énelkhangra és zongorára lektázva, díszes kiállításban most jelen meg, mint szerző saját kiadása, s ára 1 frt. Ajánljuk az új dalművet a dalkedvelők különös figyelmébe.

— **Borközi állapotban** lehetett Dezső Bálint mészáros-segéd, Fusti Molnár Lajos géppészlet együtt, mikor a Besz Lajosnál tartott mulatság alkalmával erősen összehúzták az ott szolgálatban álló Dékány Lajos lovasrendőrről, aki hatóságú közeg durva megsértése miatt emelt panaszt ellenük a rendőrkapitánynál. A beszélt mulatók algha a rövidebbet is nem húzták volna, ha Káló rendőrkapitány az összekoccanás helyszíneré nem érkezik s a duhajkókat tisztességre nem tanítja. A mulatságnak természetesen hivatalos jellegű folytatása lesz, — de annak már a mulató urak algha fognak valamely nagyon örvendezni.

— **Kugli-verseny.** A szentesi kereskedőifjak egylete ma delután 2 órakor kugli-versenyt rendez, mely alkalommal értékes tárgyak fognak a nyerőknek kiadtni.

— **Elgázolás.** Kajtár Bálint 3 éves fiút, tegnap deléltől, vigyázatlanságból, egy kocsi elgázolta, s a szerencsétlen kis fiú, az okozott sérülések következtén a delután órákban kiszvedett. Az áldozat hulláját törvényszékeileg boncolták fel, s a vigyázatlan kocsis ellen büntényítő töljéltetés történt.

— **Játékonc-cél.** A helybeli első 48-as népkörnek e hó 19-én tartott táncmulatsága alkalmával a tűzoltó-egylet alapja javára Bálint János 1 frtot, Debreceni József 40 krt fizettek fölül. A rendőrkapitány a szobán forgó összeget rendeltetési helyére juttatta.

* **A kolera voszély idején** jó lesz mindenkinek megismernie a kolera természetét, az ellene alkalmas gyógyszereket és a továbbterjedésének meggátolására irányuló hatóságú rendelkezéseket. Ez ismeretekből azt a megnyugvást fogja meríteni, hogy van óvoszer a kolera ellen s hogy bizonyos mértékben józan életmóddal mindenki megvédelmezheti magát a megbetegülés ellen.

Főleg a mutatkozó emésztési zavarokra ügyeljen mindenki, a székrekedésre és diaréára. Az egészséges emésztést mértékletes életmóddal, nehezen emészthető ételektől való tartózkodással, a gyomor meglátése és általában minden meglátése elleni óvakodással kell állandóan fenntartani. Az egészséges emésztést kiválóan elősegíti Brady C. gyógyszerész általánosan ismert Máriacelli gyomorcséppje, mely a gyomrot játékonnyan igaztja és erősíti. A Máriacelli gyomorcsépp mindig kitűnően bizonyult emésztési zavaroknál és nehézségeknél s évek hosszú sora óta nint kedvelt háziser van használatban minden családnál a hirtelen megbetegülések első óvszeréül.

Kapható a gyógyszerárakban, tüvegekben (melynek Brady C. aláírásával kell elátva lennie) használati utasítással együtt 40 és 70 krért.

* **Róder M.** bpesti fogorvosról írja a Pester Lloyd, hogy a magyar orvosok és természetudósok nagyváradi vándorgyűlésén értekezletet tartott az általa felállított és konstruált fogemelő gépről, melyel ugyanott mindjárt több operációt is végzett rendkívül fényes sikerrel. A szakértők véleménye oda irányul, hogy ezen emelőt a legkisebb foggyökérnek is csaknem fájdalom nélkül való eltávolítására alkalmas. Róder fogorvos ez

idő szerint városunkban időzik és a Kasszálló 5. sz. szobájában áll a fogbajosok rendelkezésére, akiknek őt figyelmébe ajánljuk.

Irodalom.

Vidéki hírlap-irodalom. Szegeden szeptember hó 15-én »Alföldi Lapok« cím alatt új társadalmi és szépirodalmi hetilap indul meg, melynek felelős-szerkesztője dr. Fényes Samu, társ szerkesztője pedig Hevessi Jenő lesz. Az új lap előfizetési ára egész évre 5 ft és megrendelhető Fürtös testvérek cég kiadónál.

A füst üdítőse után újra a mindennapi munka veszi kezdetét, mert a fürdői időnyeknek immár nemsokára vége lesz és azért a legjobb, legkedvesebb szórakozás a »Képes Családi Lapok« olvasása. E lap a nagyszámú jeles írómeghatározása által magas irodalmi színvonalú áll. A legutóbbi számba írtak: Rudnyanszky Gyula, Kántor Imre, G. Buttner Julia, Gerő Imre, Horváth Sándor, Pátkai O. Ilona, Abonyi Árpád, Fodor József tanár, Monostori Károly és Perjési Lajos. A lap előfizetési ára egész évre 6 ft, félére 3 ft, negyedévre 1 ft 50 kr. Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal. Budapest, V. Vadász-utca 14. saját házában.

Vezeklő barát.

Kovács Kálmán volt gyevi barát s ez időszertán a »Szentesi Lap« felelős szerkesztőjéről szól az ének.

A derek páter ellen — papi mivoltában sok volt a panasz s végre is a rend, melyhez tartozott, kénytelen volt a felmerülő vádak alapján ellene a vizsgálatot elrendelni.

Ennek az eredménye pedig az lett, hogy az egyházi törvényszék Kovács Kálmán volt gyevi barátot elítélte, az egyházból kiközösítette, papi méltóságától megfosztotta és a szerzetesek is elbocsátotta.

Az ítéletet végrehajtották, Kovácsot kitétek a gyevi paplakból s aztán viszontagságos barangolások után, Csongrádon át végre idekerült hozzánk, a Sima Ferenc felelős szerkesztőjének.

E minéműségében újságolta el a »Szentesi Lap« f. évi 98-ik számában, hogy ő milyen erkölcsi elégtételt nyert Romából, a püspökök és szerzetesek szent kongregációjától.

Ezek szerint ez a szent kongregáció nemcsak azonnal visszahelyezte őt elődai jogaiba, hanem kívánságához képest — egy évre szabadságot is a rendből, hogy ezen idő alatt magát valamelyik püspöki egyházmegyében felvétethesse, mi ha megtörténik, úgy most már pápai engedéllyel lesz a világi papok sorába beiktatható.

Látni való, hogy ez csakugyan teljes erkölcsi elégtétel volna Kovács Kálmán gyevi barátának az ellene emelt vádak és hozott első fokú ítélettel szemben.

Csak az a baj, hogy igen sokan támaszkodnak az elégtétel illetően igaz voltában, sőt tudni akarják, hogy a másodfokú ítélet nem valamiféle fényes erkölcsi elégtételt ad a kicsapott barátának.

Nevezetesen a »Szegedi Napló« úgy véli tudni és úgy is ad hírt az esetről f. évi 202 számában, hogy a római kúria helyben hagyta az első fokú ítéletet azzala módosítással, hogy Kovács nem lehet ugyan többé rendtag, de a katolikus egyházba visszatérhet, ha aláveti magát a szokásos penitenciának s ha indulgenciát kap, azaz: ha a rákirótt vezeklést kiállja, ismét vállalhat papi hivatal mint világi lelkész, ha ugyan valamelyik püspök befogadja az egyházmegyéjébe.

Sőt a nevezett szegedi lapírtásunk már azt is tudja, hogy Kovács Kálmán már alá is vetette magát a vezeklésnek és a »egyházba« (de nem a rendbe) való visszafogadása, az előírt vallási cerimóniák mellett, a f. hó 22-én délelőtt ment vége a ferencrendiek Szeged alsóvárosi templomában. Azt hisszük pedig, hogy a szegedi lapírtás

e híre teljesen megfelel a valóságnak s így az erkölcsi elégtétel, mit a gyevi barátának a római kúria adott, nem annyira fényes, mint inkább sanyarúságosan penitenciális volt.

A kettő közt pedig legalább is van olyan különbség, mint — az igazmondás és a »Szentesi Lap« közt.

ÉRTESETÉS.

A Szentes városi főgimnáziumba az 1894/5-ik iskolai évre a beiratások szeptember 1, 2, és 3-án reggel 9 órától 12-ig, d. u. 3 órától 5-ig az igazgatói irodában eszközöltenek.

Az első osztályba törvényszerűen csak a 9 éves tanulók vétetnek fel; 12 évesnél idősebb tanulók főlvétele fölött a tanártestület határoz.

Az ismeretek mértékére nézve megkívánatik, hogy a tanuló a népiskola IV. osztályának tananyagában kellő jártassággal bírjon; ezen ismereteit vagy nyilvántas népiskolai bizonyítvánnyal, vagy ennek hiányában külön felvételi vizsgálatot kell igazolni. A felvételt kívánók korukat keresztlevéllel, illetőleg születési bizonyítvánnyal kötelesek igazolni. Ugyancsak kötelesek újraoltási bizonyítványt felmutatni.

Minden tanuló első felvételre személyesen szülői vagy gyámja vagy, ezek megbízottjai kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni.

A magántanuló bejegyzése szintén a fentjelzett napokon történik. Azon tanulók, kik bármely rendkívüli tárgya beiratkoztak, kötelesek azt az év végéig tanulni. A javító, magán-és felvételi vizsgálatok augusztus hó 30 és 31-ik napjain fognak megtartani. A felvételnél fizetendő 50 kr. beiratási díj, melyet minden újonnan belépő tanulóknak meg kell fizetni; ifjúsági könyvtári díj 50 kr., továbbá a beírás alkalmával lefizetendő az évi tandíj első fele.

Az egész évi tandíj az alginmáziumban helybeliekre nézve 12 ft, vidékiekre nézve 15 ft, a felgimnáziumban helybeli és vidékiekre egyaránt 24 ft.

A tanítás szeptember 4-én veszi kezdetét. Szentesen, 1894. augusztus hó 28.

A főgimnázium igazgatósága.

Iskolai értesítés.

A szentesi ev. reformált egyház által fenntartott iskolában az 1894/95. iskolai évre a beiratások f. évi szept. hó 1-5-ik napján kezdetnek, s 5-ikéig folytatlag tartanak. — Felhív azért mindazon szülétek, gyámokat, kiknek 6-tól 12 éves mindennapi, s 12-től 15 éves ismételői iskolai oktatásra kötelezett növendékeik vannak, hogy az 1868. évi 38-ik t. cz. 1-5-6 fejezetének 1-5-6 §-a értelmében — a már előzőleg vett idezőjegy felmutatása mellett — növendékeikkel egyháznak tanácstermében a nevezett napokon — beiratkozás végett — mulhatlanul jelenjenek meg.

A tanítói nyugdíj-alap gyarapítására minden egyes tanköteles növendék után kivetett 15—15 kr. a beiratások fizetendő le.

Az iskolai év ünneppélyesen szept. hó 6-án reggel 8 órakor fog megnyitni a templomban. Szentes, 1894. aug. 25.

Az egyháztanács megbízásából:

Gerőcs Lajos,
reform lelkész,
tanügyi bizottsági elnök.

ÉRTESETÉS.

A szentesi ág. evang. népiskolában az 1894/95-ik iskolai évre a beírások szeptember 1. 3. és 4-én eszközöltenek. A rendes tanítás szept. 5-én veszi kezdetét.

Az egyháztanács határozata értelmében a beírás alkalmával minden evang. gyermek után fűtődíjban és orsz. nyugdíj-alapban 1 ft, más vallásuk után pedig 1 ft 50 kr. évi iskolai díj fizetendő le a tanító kezébe.

Szentes, 1894. aug. 25.

Az elnökség megbízásából:

Sáling Géza,
egyh. jegyző.

Értesítés.

A szentesi róm. kath. egyháztanács és iskolaszék határozata alapján értesítem a t. szüléket és gyámokat, hogy a szentesi róm. kath. elemi iskolákban az 1894/95. iskola évre a beírások a f. augusztus. 30-31. és szeptember 1-én az illető tanító úrak által fognak eszközöltetni, — szeptember 2-án reggeli 8 órakor lesz a »Veni sancte« — és a rendes tanítás szeptember 3-án megkezdetik.

Értesítem egyuttal arról is, hogy a beírás alkalmával minden egyes beírandó gyermek után a tanítói nyugdíj alapban 15 kr. az illető tanító kezébe lefizetendő.

Szentes, 1894 aug. 12-án tartott egyháztanácsi és iskolaszéki gyűlésből.

Korbuly Béla,
egyh. tan. jegyző.

KÖZGAZDASÁG.

Magyarország gabonatermése.

Most, a mikor az aratás végre értünk, a mikor körülbelül már látni lehet az eredményeket: a próbacéplések rég megtörténtek, sőt némely vidéken a cséplés 50—80 százalékkal is elkészültek, foglalkozhatunk a gabonatermés eredményével is.

A keleti részekben a kukoricatermés néhol túrható, míg másutt alig kis közepes. Ugyanez a becslésünk a Duna jobb partját illetően, a hol a folyó év kukoricatermését hozzávetőleges számmal csak 25—3 millió métermázsára tesszük. A Duna balpartján a kukoricatermés nem igen foglalkoznak a gazdák. Ha még megemlítjük, hogy Csongrád, Csanád, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Heves, Hajdú, Szabolcs és Szatmár vármegyékben is nagyon nyomorultul néznek ki a kukoricaföldek, egész bizonyossággal állíthatjuk, hogy az erdélyi részek egynehányát kivéve, Magyarországon alig lesz hely, a hol a kukoricatermés középszerű eredményt adna.

Magyarország búza termését a tőzsdén valamivel kedvezőbbben ítélik meg, mint azt a meglelt hivatalos tudósítai kitüntette. A börze, illetőleg a kereskedelmi körök 40—41 millió métermázsára taksálják az eredményt; a hivatalos becslés 39 millió métermázsát állapított meg. A különbség egyáltalában nem nagy s valószínű, hogy az eredmény tényleg a 39—41 métermázs között lesz. Ha Magyarországon középszámmal 40 millió métermázsra búza terem, akkor a felesleg fölül szokott lenni a 13—14 millió métermázsán is; hogy az idén fölül lesz-e a felesleg a kukorica silány hozama folytán, azt ma nagyon bajos volna mereven állítani.

A rozs termés, a melyet e hó folyamán közel 15 millió métermázsára becsült a hivatalos kimutatás, kevés kivihető feleslegre nyújt a kereskedelemnek. Különböző ez a cikk az idén azért mert olcsó, nem csak mint élelmi szerzőj alkalmazásba, hanem mint takarmány is. A roz a vidéken 420—5 forintot kapható s minthogy a kukorica már most is sokkal drágább, a rozot takarmánycikkül kezdik használni. Magyarország rozszólt a termésnek 85—90 százalékát fölhasználja a saját céljaira és így a roz, a melyből ugyan közel két millió métermázsát exportálni szoktak, mint kivitelű cikk kevésbé jöhet tekintetbe.

Sokkal fontosabb cikk már az árpa, a mely nemcsak Ausztriába, hanem a külföldre is nagyobb mennyiségben szállítatik. Árpából jó termés után, különösen ha az árak megfelelők, a havonkinti kivétel 400—600.000 métermázsára is rug; a téli hónapokban szűnik azonban az export és néha alig van számottevő kivétel. Egy évre nézve az árpakivitel bátran 4 millió métermázsára lehet számítani s az idén is megvolna ez a mennyiség, mert a termés körülbelül 13 millió métermázs körül volt. Hogy kivihető lesz-e 4 millió métermázsra árpa silány takarmánytermésünk és a roz kukorica miatt, azt szintén bajos pozitíve állítani. Lehet, hogy árpalással erősen megindul az export s akkor, tekintet nélkül a belföldi szükségletre, ki is viszik a normális export-átlagot.

A zab nem kivitelű cikk; a termés nem volt kedvezőtlen. Körülbelül 10 millió méter-

máza zab termett az országban s ez a mennyiség éppen csakhogy elegendő a hazai szükségletre.

Végül megemlítjük még, hogy terméncink, főképp a búza és rozs, minőségre nézve kitünők; ritkán volt oly kitünő gabonánk, mint ez évben. A baj csak az, hogy az árak minden kritikán alul alacsonyok.

Gazdasági és üzleti értesítés.

Szentes, 1894. aug. 25.

A kukorica és apró vetemények után, úgy látszik utána megy a szőlőtermés is. — Arról pedig, hogy repcét vagy rozst vessenek, ez ideig szó sem lehet. Gazdáink a legnagyobb aggodalommal mennek a télnek, a takarmány már is magas árra ment fel, senki sem tudja elképzelni, hogy határunkban milyen inóseget fog a tél behozni.

A búza ára a hét folytán néhány krajcárral szilárdult. A takarmánymű eleség ára pedig szilárd áron áll.

Az árak következők:

Búza minként 6 frt.
Kukorica mm 5 frt 80 kr.
Árpa mm. 5 frt 80 kr.
Zab mm. 6 frt 80—7 frt.
Szalonna mm. 58—60 frt.
Hizott sertés tiszta vágásra 41—42 kr. kilónként.

Vasúti menetrend.

Szolnok—Budapest.

Szolnokról indul 11 óra 15 p. délelőtt, 4 óra 18 p. délután, 2 óra 39 p. éjjel, 5 óra 23 p. reggel. Budapestre érkezik 1 óra 20 p. délután, 7 óra 35 p. este, 7 órákor reggel.

Budapest—Szolnok.

Budapestről indul 8 óra 25 p. reggel, 1 óra 55 p. délután, 9 óra 15 p. este és 10 órákor éjjel. Szolnokra érkezik 11 óra 24 p. délelőtt, 3 óra 53 p. délután, 11 óra 12 p. éj. és 1 óra 07 p. éjjel.

Csongrád—Félegyháza—Szeged.

Csongrádról indul 9 ó. 20 p. d. e., 2 ó. 45 p. d. u. Félegyházára érkezik 10 ó. 21 p. d. e., 3 ó. 46 p. d. u. Félegyházáról ind. 12 ó. 19 p. d. u., 4 ó. 48 p. d. u. Szegedre érkezik 1 ó. 47 p. d. u., 5 ó. 45 p. d. u.

Szeged—Félegyháza—Csongrád.

Szegedről indul 10 ó. 01 p. d. e., 2 ó. 31 p. d. u. Félegyházára érkezik 11 ó. 04 p. d. e., 4 ó. 3 p. d. u. Félegyházáról ind. 12 ó. 25 p. d. u., 5 ó. 10 p. d. u. Csongrádra érkezik 1 ó. 25 p. d. u., 6 ó. 10 p. este.

Félegyháza—Budapest.

Félegyházáról indul 11 ó. 6 p. d. e., 4 ó. 13 p. d. u. Budapestre érkezik 1 ó. 25 p. d. u., 8 ó. 25 p. este

Budapest—Félegyháza.

Budapestről indul 8 óra 30 perc reggel, 2 óra 25 perc délután, 4 óra 25 perc délután. Félegyházára érkezik 12 óra 11 perc délután, 4 óra 47 perc délután, 7 óra 57 perc este.

Laptulajdonos és felelős-szerkesztő: Dr. Máteffy Ferenc
Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Eladó

a III. tized 172. számú, 5 padolt szoba, 2 konyha és 3 kamrából álló házam. Ertekezhetni a tulajdonossal a fürdőháznál. 3-2

Antal József.

8274.

alisp. 894. Csongrádvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetés.

Szentes rendezett tanácsú városánál üresedésben levő s évi 500 frt fizetéssel javadalmazott községbírói fogalmazói állásra ezennel pályázatot hirdetek, s felhívom mindazokat, kik ezen tisztii állást elnyerni kívánják, hogy képesíttségüket és erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal kelően felszerelt kérvényeiket f. évi szeptember hó 5-ik napjának délután 5 órájáig hozzám nyújtsák be.

Szentes, 1894. augusztus 20-án.

Dr. Csató Zsigmond,

3-2

alispán.

Koncz Imre

I. tized 264. számú házánál egy 4 szobás utcái lakás, a hozzá tartozó lakrészekkel együtt, a f. évi október hó 24-től kiadó. — Ertekezhetni a tulajdonossal, I. tized 264. szám alatt.

Mecs Balogh Sándornak

a kórógy-parti 2 fertály tanya földje haszonbérbe kiadó, van benne 16 hold kapált kukoricaföld, 4 hold kórógy feltöltve a kanálisból és egy hold gyepp, tavaszi feltörés. — Ertekezhetni a tulajdonossal, III. t. 336. sz. házánál.

Ifj. Zsoldos Ferenc fakereskedésében

egy elbontott istállónak téglája, fája és csépeje jutányos áron eladó, kisebb részletekben is. — A görögösi földje pedig dinnye alá egy évre haszonbérbe kiadó.

Stammer Jánosné

I. tized 137. számú házánál 3 szobából álló lakás kert és mellékhelyiségekkel együtt haszonbérbe adandó.

Sürgős jelentés!

Alulírott nál, a Goldberger-féle csőd-tömegből vásárolt különféle bútor, tükör, kárpitos és dísztárgyak minden áron eladó.

Fábián Armin,

3-2

kárpitos és díszítő.

RÖDER M. gyakorló orvos és fog-szpecialista BUDAPESTRŐL.

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására hozni, hogy Szentesre megérkezve, fogorvosi gyakorlatomat érvényesíteni óhajtom fogoperálás és plombirozással, melyet a mai kor kívánalmái szerint a legjobb kivitelben kész vagyok teljesíteni. — **Műfogakat természetűen készítek.**

Különösen figyelmébe ajánlom a nagyérdemű közönségnek az általam föltalált és Röder név alatt szereplő foghúzó műszert, mely minden fájdalom nélkül a legkisebb foggyökeret is eltávolítja. — **Szájbetegségek gyökeresen gyógyíthatnak.**

Lakásom a Kass-szállodában, 3. szám alatt s rendelék: délelőtt 9 órától 12-ig, délután 2-től 6-ig.

Kiváló tisztelettel:

RÖDER M.

gyakorló orvos és fog-szpecialista.

SCHLICK

-féle vasöntöde és gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCI-ÚT 29-35.

Városi iroda és raktár: PODMANICZKY-ÚTCA 14. — Fiók-raktár KEREPESI-ÚT 77.

Gőz- és járgánycséplő-készületek

számos első díjakkal kitüntetett

szab. Schlick-féle 2 és 3 vasútekek,
mélyítő- és egytetemes acél-ekék,

eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle

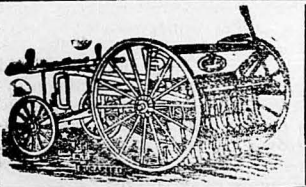
egy vasútekek, talajmívelő-eszközök,

valamint

Schlick-féle szab. 'HALADÁS' sorbavetőgépek.

Takarmánykészítő gépek, darálók, orlómalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kevéskötő és marokkrák arató-gépek és fűkaszaló-gépek, szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Arjegyzekek ingyen és bérmentve.

Hirdetés.

Üzlet-áthelyezés miatt festékeket, ecseteket, firniszt, terpentint, lackféléket jutányosabban árúsítok el.

Egy próbavásárlással mindenki meggyőződhet árúim kitünőségéről.

Üzlethelyiség: a nagy-vendéglő sarkán.

Azonkívül megrendelőimnek szives tudomására hozom, hogy lakásomat is áthelyeztem a Götzl Jónás-féle házba.

Szentesen, 1894. évi augusztus hó.

3-2

Tisztelettel:

Hegedüs Ignác.

Első és legrégibb óra- és varrógép-raktár

FELSENBURG BENEDEK ÓRA- ÉS VARRÓGÉP-RAKTÁRA, SZENTESÉN.

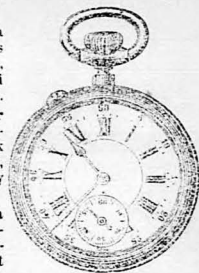

ALULIROTT tisztelettel felhívom a n. é. közönség figyelmét 21 év óta fennálló órarakáramra, hol a legjobb szerkezetű **inga-, schwarzwaldi- és ébresztő falórak**, valamint a legfinomabb **svájci zecborak** arany-, ezüst- és nickel tokokban, valamint mint különlegességek a világhírű **gla-híttői és Longines órák** jutányos áron és előnyös részletfizetés mellett kaphatók.

Varrógép-raktáramban a legjobb gyártmányu **Howe, Singer** és legújabb és legfinomabb szerkezetű **karikagépek** családi és iparos használatra, valamint **cyllinderkar-gépek** és 2 tüvel dolgozó varrógépek cipészek számára, két spulnis varrógépek, melybe egész gombolyag cérna belefér, úgy, hogy a cernagombolyítással az időt nem kell tőteni. Eladás előnyös havi vagy heti részletfizetés mellett is.

Azonkívül a legjobban ajánlhatom dús választékú **aranyozott és barna keretekben lévő kép- és tűkór-raktáramat**, melyeket **részletfizetésre** szolgáltatók, valamint legfinomabb **szemüvegeket**, melyek elsőrangú optikai gyárból kerülnek ki. — **Órák és varrógépek javítását** gyorsan, pontosan és felelősség mellett teljesítem.

Midőn a n. é. közönség 21 év óta működésem iránt tanúsított bizalmát megköszönöm, kérem azt számomra továbbra is fenntartani.

Kiváló tisztelettel:

FELSENBURG BENEDEK.

26 - 23

Szentesen, Kossuth-tér, a ref. bérházban.

A „Szentes és Vidéke”

könyvnyomdájában egy jóhátból való — esetleg 1-2 gimnáziumi osztályt végzett — fiú

betűszedő-tanoncnak azonnal felvétetik.

Eladó vagy kiadó ház.

Dégay Kálmánnak III. t. 19. számú háza (Aradi Kálmán főkapitány úr házával s a főgimnáziummal szemben) folyó évi szt.-Mihály naptól kiadó, vagy eladó.

Értekezhetni Balázsovits Norbert főgimn. tanár úrral, I. t. 211. sz. alatt. 2-2

Főraktár: Budapest, 1894. augusztus 1-től saját házban VI., Váci-körút 57^a sz.

KÜHNE EDE

gazdasági gépgyár Mosonban, (alakult 1856-ban)

ajánlja általánosan kedvelt, egyszerűségében felülmulhatlan s több mint 14.000 példányban elterjedt

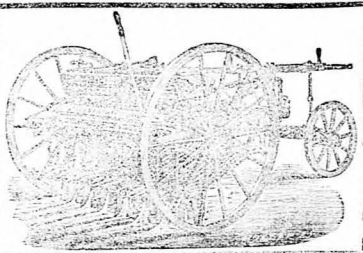
HUNGARIA DRILL és JUBILEUM DRILL

szorvetőgépeit leszállított áron.

Hegyes, hullámos területre „MOSONI DRILL” legújabb, legegyszerűbb szorvető.

Sack-féle ekék, két és többvasú ekék. Laacke-féle szántóföldboronák 12-féle nagyságban.

Laacke-féle kedveit rétboronák, rosták, Konkoloyozók. Kítűnő szelelő magtár-rosta (33 frt), maglopó

munkaképesség, **VENTZKY-féle FÜLLESTÖK.** Szecska-és répvágók stb. Árjegyzékek bérmentve. **Főraktár: BUDAPEST, 1894. augusztus 1-től saját ház VI., Váci-körút 57^a**

!!!Hatóságilag engedélyezett végeladás!!!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a 18 éven át, a zsidóiskolával szemben, jó hírnévben fennálló

rőfös- és divatárú-üzletemet

véglegesen feloszlatom és alkalmat nyujtok, míg raktáromban tart, jó árúkat jutányosan beszerezni; és pedig: finom női- és férfi-ruhakelmét, finom rumburgi, hollandi, creasz- és cernavásznakat, kanavász, oxford, zefir, siffon, parkett, kis és nagy selyem-, posztó- és ternókendőket, derékalkj, ágybelső és ágyterítők, atlasz-szatin, karton, voál és festőrk, végben ruhaseslyemek, fekete atlaszok, mindenféle diszek, napernyők és rövidárúkat.

A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért fogadja köszönetem, maradok

Szentesen, 1894. évi július hó.

tisztelettel:

KULTSÁR SÁMUEL.

LEGGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA

A

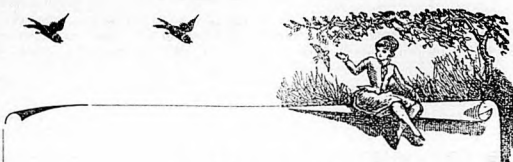
„SZENTES és VIDÉKE” KÖNYVNYOMDÁJA!

FOLYÓIRATOK
KÖNYVEK
ZÁRMERLEGEK

KÖRLEVELEK
KERESKEDŐI
NYOMTATVÁNYOK

Könyvjegyek
kiszámbékos — 50 kottától
aranyszegélyű — 1 fittól
Júli 10 100 darab

Macskatölvi
Egyezési karktyák
vissza kinnlén

Menyegői
Báti meghívók, Tánczrendek

Diszokmányok

Szalag-aranyzás

Dizsmunkák

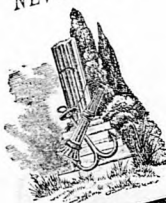
több színnyomásban is

GYÁSZJELENTÉSEK

GYÁSZSZEGÉLYŰ
NÉVJEGYEK

RAKTÁRON:
ÜGYVÉDI
NYOMTATVÁNYOK
KÖTELEZVÉNYEK
ADÓINTÓ-
CZEDULÁK
JUTÁNYOS ARBAN

SZÁMLÁK
LEVÉLPAPIROK ÉS
BORTEKOK
JEGYZÉKEK
VONALOZOTT
ÜZLETKÖNYVEK
RENDELÉS SZERINT

„SZENTES és VIDÉKE”

SZERKESZTŐSÉGE ÉS HIRLAPKIADÓHIVATALA
(SONNENFELD SÁMUEL UR HÁZÁBAN) I. T. 306. SZ.

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET VALAMINT NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEKET
A LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁMIT FEL.

